Ἡ τηλεόραση ἐπηρεάζει τὰ παιγνίδια τῶν παιδιῶν

Τὰ μαθαίνει νὰ παίζουν ἐκτελέσεις καὶ βιασμούς

ΕΝΑΣ «ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΒΙΑΣ» ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

ΑΜΒΟΥΡΓΟ. Τὸ βλέπουν στὴν τηλεόραση τὸ διαβάζουν στὰ κόμικς, τὸ μαθαίνουν ἀπὸ τοὺς γονεῖς τους καὶ τὸ ζοῦν μὲ τοὺς δασκάλους: τὸ δίκιο εἶναι μὲ τὸν ἰσχυρότερο. Κὶ' ἔτσι τὰ παιδιά, τὸ μάθημα «βία», τὸ μαθαίνουν γιὰ τὰ καλὰ μὲ τὸ παιχνίδι. Καὶ φαίνεται ὅτι μόνο ὅταν ἀρχίσουν νὰ ὑπάρχουν θύματα, ἀποφασίζουν οἱ ἐνήλικες νὰ ἀντιδράσουν.

Πόλεμος καὶ φρίκη, ἐκτελέσεις καὶ βιασμοί, ὁδομαχίες καὶ ἀπαγωγὲς — τὰ παιδιὰ παίζουν αὐτὸ ποὺ εἶναι ἡ πραγματικότητα τῶν ἐνηλίκων.

Κούνγκ — Φοὺ καὶ Κότζακ, γκάγστερ καὶ χωροφύλακες, Τζαίημς Μπόντ καὶ Ἄγιος — τὰ παιδιὰ παίζουν αὐτὰ ποὺ εἶναι ἡ διασκέδαση τῶν ἐνηλίκων.

Μόνο ποὺ τὰ παιδιὰ δὲν μποροῦν πάντα νὰ διακρίνουν καὶ νὰ ξεχωρίζουν τὴ διασκέδαση ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ τότε τὸ παιχνίδι μετατρέπεται σὲ δράμα: ἕνας 13χρονος, ἀπὸ τὸ Ἔσσεν, ποὺ ἔπαιζε «ληστεία τράπεζας», ἔκοψε πέρα γιὰ πέρα τὸ λαιμὸ τοῦ συμπαίκτη του, «ὁμήρου». Τρία παιδιὰ στὸ Ἀννόβερο χτυποῦσαν μὲ τόξα καὶ ξυλοκόπησαν ἄγρια ὁμάδα μικροτέρων παιδιῶν, ἐπὶ δύο ὧρες, μέχρι ποὺ τὰ μικρὰ ἔπεσαν αἱμόφυρτα. Ἀργότερα δήλωσαν ὅτι διασκέδαζαν ἀφάντοστα μὲ τὰ «παιγνίδι» αὐτό. «Παίζοντας» μὲ βάση ἕνα ἀστυνομικὸ τηλεοπτικὸ ἐπεισόδιο, δύο κοριτσάκια 14 χρόνων ἐστραγγάλισαν μέσα σὲ ἕνα πατάρι ἕνα 7χρονο ἀγοράκι. Στὸ Ἀννόβερο ἕνας 15χρονος ἔπνιξε ἕνα μικρὸ κοριτσάκι, ἐπειδὴ «ἔσπαγε πολὺ κέφι, ὅταν ἔβλεπε δολοφονίες στὴν τηλεόραση».

Ἡ βία εἶναι γιὰ τὰ παιδιὰ ἁπλῆ καθημερινότητα:

—Βία στὴν οἰκογένεια:

Κάθε χρόνο στὴ Δυτ. Γερμανία πεθαίνουν ἀπ' τὸ ξύλο 150 παιδιά, ἐνῶ 300 μένουν ἀνάπηρα. 85% τῶν γερμανικῶν οἰκογενειῶν πιστεύουν ὅτι τὸ ξύλο εἶναι σωστὴ παιδαγωγικὴ μέθοδος. Ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς τῶν παιδιῶν ποὺ βασανίζονται εἶναι ἀκαθόριστος Τὸ ἴδιο καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ζευγαριῶν ποὺ λύνουν τὶς διαφορές τους μέ... χειρονακτικὲς διαδικασίες.

Ὁ παιδοψυχίατρος καθηγητὴς Γκέρτ Μπίρμαν ἀπὸ τὴν Κολωνία πιστεύει ὅτι ἕνα ἀπὸ τὰ σοβαρότερα προβλήματα τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ὅτι «οἱ γονεῖς ποὺ δέρνουν, διαπαιδαγωγοῦν τὰ παιδιά τους ἔτσι ποὺ νὰ γίνουν κι' αὐτὰ τὸ ἴδιο.

—Βία στὸ σχολεῖο: Ἕνα στὰ δύο παιδιὰ ἔχει φάει ξύλο ἀπὸ τὸ δάσκαλό του. Καὶ τὸ ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ τῆς Ρηνανίας—Παλατινάτου διαπίστωσε ὅτι τὸ 1977 οἱ βιαιοπραγίες ἀνάμεσα στοὺς μαθητὲς παίρνουν ἀπελπιστικὲς διαστάσεις». Οἱ πιὸ δυνατοὶ χτυπᾶνε τοὺς μικρότερους μὲ ἀλυσίδες καὶ σιδερένιους λοστοὺς καὶ τοὺς κλέβουν τὰ χρήματά τους.

—Βία σὰν πληροφορία: Μέσα ἀπὸ ἐφημερίδες ραδιόφωνο καὶ τηλεόραση, οἱ δολοφονίες, τὰ βασανιστήρια, ἡ τρομοκρατία, ἀποτελοῦν καθημερινὴ πνευματικὴ τροφὴ γιὰ κάθε οἰκογένεια.

—Βία σὰν διασκέδαση: Στὴν Ὁμοσπονδιακὴ Γερμανία, κυκλοφοροῦν κάθε χρόνο 250 ἑκατομμύρια περιοδικὰ καὶ 300 ἐκ. κόμικς, ποὺ σερβίρουν βία σὲ ποικίλες μορφὲς καὶ γιὰ κάθε γοῦστο. Οἱ τηλεοπτικὲς ὀθόνες «μπάζουν στὰ σπίτια» 200 ἐγκλήματα τὴν ἑβδομάδα καὶ 80 πτώματα. Τὰ παιδιὰ σιγὰ — σιγά, δὲν διακρίνουν τὰ ἀστυνομικὰ σήριαλ ἀπὸ τὸ δελτίο εἰδήσεων.

Ἕνα ὅμως τοὺς ἐντυπώνεται βαθειά: Ὅποιος εἶναι γρηγορότερος στὸ πιστόλι, πιὸ σβέλτος στὸ μαχαίρι, καὶ πιὸ ξύπνιος στὶς μπουνιὲς αὐτὸς εἶναι κατὰ κανόνα ὁ νικητής.

Ἐδῶ καὶ 20 χρόνια ἡ τηλεόραση ἔρχεται στὸ προσκήνιο μόνον τότε, ὅταν βγαίνουν στὴ φόρα στοιχεῖα γιὰ τὴν παιδικὴ ἐγκληματικότητα. Τελευταῖα ἀποφάσισαν οἱ ὑπεύθυνοι τοῦ τηλεοπτικοῦ προγράμματος νὰ ἀπαγορέψουν ἔκπομπὲς ὅπου ἡ βία θὰ παρουσιάζεται σὰν κάτι αὐτονόητο, ἢ θὰ προπαγανδίζεται. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτό, ἀνακοινώθηκε, ὅτι θὰ γίνουν προσπάθειες νὰ προβληματιστοῦν οἱ θεατὲς γιὰ τὴν προέλευση καὶ τὰ βαθύτερα αἴτια τῆς ἀνθρώπινης βίας.

Σχεδὸν κανένα ἄλλο φαινόμενο δὲν ἔχει γίνει ἀντικείμενο τόσων διαφωνιῶν ἀνάμεσα στοὺς ἐπιστήμονες, ὅσο ἡ προέλευση τῆς βίας. Εἶναι κληρονομική, ἢ μαθαίνεται ὅπως ἡ γραφὴ καὶ ἡ ἀνάγνωση, μὲ τὴν καθημερινὴ μίμηση;

Ἤδη ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης διαφωνοῦσαν πάνω στὸ θέμα αὐτό. Ἐνῶ ὁ Πλάτων καταδίκαζε τὶς βίαιες σκηνὲς στὸ θέατρο σὰν βλαβερὲς γιὰ τὴν κοινωνία ὁ Ἀριστοτέλης πίστευε, ὅτι μέσα ἀπ' αὐτὲς ἐρχόταν καὶ ἡ κάθαρση γιὰ τοὺς θεατές. Καὶ ὁ Σίγκμουντ Φροῦντ ἰσχυριζόταν ὅτι ἡ παιδικὴ φαντασία, ἤδη ἀπὸ τὶς πρῶτες μέρες μετὰ τὴν γέννηση, εἶναι γεμάτη ἀπὸ καταστροφικὲς εἰκόνες, οἱ ὁποῖες ἀποδυναμώνονται ὅταν τὸ κάθε ἄτομο ἔρχεται σὲ ἄμεση ἐπαφὴ μὲ τὴν πραγματικὴ βία.

Μήπως λοιπὸν οἱ μαμάδες πρέπει νὰ συμφιλιωθοῦν μὲ τὴν ἰδέα, ὅτι θά... πυροβολοῦνται τρεῖς τουλάχιστον φορὲς τὴν ἡμέρα ἀπὸ τὰ παιδιά τους; Καὶ οἱ μπαμπάδες νὰ δεχτοῦν νὰ παίζουν... βασανιστήρια, ὅπου τὰ παιδάκια τους θὰ τοὺς τρυπᾶνε καὶ θὰ τοὺς βγάζουν τὰ δόντια, κι' ἐκεῖνοι θὰ φωνάζουν καὶ θὰ κάνουν ὅτι πεθαίνουν;

Αὐτὸ στὸ ὁποῖο συμωνοῦν ὅλες σχεδὸν οἱ τάσεις τῆς ψυχολογίας εἶναι ὅτι μόνη της ἡ τηλεόραση δὲν προκαλεῖ ἐπιθετικότητα. Ἂν ἦταν ἔτσι, τότε ὅλοι οἱ τηλεθεατὲς θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχαν γίνει στυγνοὶ ἐγκληματίες. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ διερευνηθεῖ ἡ γνώση γύρω ἀπὸ τὴν ἐπιθετικότητα, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ βιαιοπραγία, τότε, ὅταν προσβάλει τοὺς ἠθικοὺς καὶ κοινωνικοὺς νόμους.

Ὁ Ἀμερικανὸς ἐρευνητὴς τῆς ἀνθρώπινης ἐπιθετικότητας Τζὼν Ντόλλαρ, πιστεύει στὸν κλασικὸ κανόνα ὅτι δηλαδὴ ἡ ἐπιθετικότητα εἶναι πάντα «ἀποτέλεσμα ἀποστέρησης». Ὁ Γερμανὸς ψυχοθεραπευτὴς Φέλιξ Σοτλέντερ θεωρεῖ τὴν ἐπιθετικότητα ἀποτέλεσμα «συσσωρευμένων καὶ ἀνικανοποιήτων ἀναγκῶν γιὰ ἀγάπη». Καὶ ὁ Ἄλφρεντ Ἄντλερ, ψυχολόγος τοῦ βάθους καὶ μαθητὴς τοῦ Σίγκμουντ Φροῦντ ὀνομάζει τὴν ἐπιθετικότητα δίψα γιὰ ἐξουσία καὶ σύμπτωμα ἄρρωστων τάσεων γιὰ κυριαρχία σὰν ὑποκατάστατο τῆς ὑπαρξιακῆς ἀγωνίας.

Μποροῦμε λοιπὸν νὰ διατυπώσουμε τὴ θέση, ὅτι ἂν ἕνα ἄτομο θὰ διοχετεύσει τὴ φυσική του ἐπιθετικότητα σὲ δημιουργικὲς ἐκδηλώσεις, ἢ σὲ βίαιες πράξεις, αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ πῶς στὴ διάρκεια τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ἀντιμετωπίστηκε ἀπὸ τοὺς συνανθρώπους, τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς δασκάλους, καὶ ποιὰ ἦταν τὰ πρότυπά του.

Ποιοὶ εἶναι λοιπὸν οἱ «ρόκερς» ἢ τὰ παιδιὰ ἐγκληματίες; Σὲ τί περιβάλλον μεγάλωσαν; Σὰν ἐξήγηση οἱ ψυχολόγοι ἔχουν νὰ παρουσιάσουν ἕνα «βιογραφικὸ μον τέλο», μὲ διάφορες παραλλαγές. Τὸ βίαιο παιδὶ συνήθως ἔχει ἔρθει στὸν κόσμο ἀνεπιθύμητο, καὶ ἀπὸ πολὺ μικρὴ ἡλικία αἰσθάνεται ἐγκαταλειμμένο. Εἴτε τὸ ἀφήνουν συνήθως μόνο στὸ σπίτι, ἢ κανεὶς δὲν ἔχει καιρὸ νὰ ἀσχοληθεῖ μαζί του. Γιὰ ζημιὲς καὶ ἀταξίες τιμωρεῖται μὲ ἄγριο ξύλο, μὲ κλείδωμα στὸ ὑπόγειο ἢ μὲ ψυχολογικὸ πόλεμο (δὲν σ' ἀγαπᾶμε, δὲν θὰ σοῦ ξαναμιλήσουμε κ.λπ.). Στὰ μαθήματά του δὲν τὸ βοηθᾶ κανείς, καὶ γιὰ κακοὺς βαθμοὺς τιμωρεῖται αὐστηρά.

Ὁ πατέρας δουλεύει σκληρὰ καὶ στὸ σπίτι θέλει τὴν ἡσυχία του. Πουθενὰ δὲν ὑπάρχει χῶρος γιὰ παιχνίδι. Ἡ διάθεση γιὰ περιπέτεια, δυνατὰ ἀναπτυγμένη σὲ κάθε παιδὶ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ διοχετευθεῖ κάπου ἀνάμεσα στὰ μπετονένια μεγαθήρια καὶ στοὺς πηγμένους δρόμους — ὅπου κι' ἐκεῖ τὰ παιδιὰ δὲν ἀκοῦν τίποτα ἄλλο παρὰ παρατηρήσεις ὅτι ἐνοχλοῦν.

Ἀπὸ τὴν πιὸ τρυφερὴ ἡλικία, δημιουργεῖται στὸ παιδὶ τὸ συναίσθημα ὅτι εἶναι βάρος, ὅτι δὲν τὸ θέλουν. Ἔτσι γεννιέται ἡ τάση γιὰ βίαιη συμπεριφορά. Ἡ ἔκφραση τῆς ἄγριας ἐπιθετικότητας δὲν εἶναι τίποτα περισσότερο ἀπὸ μιὰ κραυγὴ ἀδυναμίας καὶ κοινωνικοῦ ἀδιεξόδου.

Αὐτοὶ ποὺ αἰσθάνονται τὴ δύναμη μέσα ἀπὸ τὴ γροθιά τους ἢ τὴν κάνη τοῦ ὅπλου τους, εἶναι στὴν πραγματικότητα οἱ ἀδύναμοι, οἱ ἀδοήθητοι. Αὐτοὶ ποὺ δὲν διδάχτηκαν ποτὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὸ θάρρος γιὰ τὴν ζωή, τοὺς κοινωνικοὺς σκοπούς, τὰ ἰδανικὰ καὶ τὴν ἀνθρώπινη ἀλληλεγγύη. Αὐτοὶ ποὺ δὲν διδάχτηκαν ποτὲ τὸν διάλογο.

Καὶ τελικὰ μόνο σ' αὐτὰ τὰ παιδιὰ ἐπιδρᾶ τόσο ἄμεσα ὁ βομβαρδισμὸς τῶν μέσων ἐνημέρωσης σὲ βία. Μόνο σ' αὐτὰ βρίσκει προσοδοφόρο ἔδαφος ἡ προπαγάνδα τῶν κόμικς ἢ τῶν ἀστυνομικῶν σήριαλς. Εἶναι τὰ παιδιὰ ποὺ δὲν βρίσκουν κοινωνικὴ ἀναγνώριση, κι' ἔτσι χρειάζονται ἕνα ἰσχυρὸ μέσο: τὸ ὅπλο. Κανεὶς δὲν τοὺς ἔχει μιλήσει γιὰ τὰ δεινὰ ποὺ ἔχουν προξενήσει στὴν ἀνθρωπότητα, ὅταν δὲν εἶναι ἁπλὰ παιχνίδια. Κι' ἔτσι στοὺς κήπους καὶ στὶς αὐλές, τὰ παιδιὰ κάνουν ἐκτελέσεις ἀποκεφαλίζουν. Τὰ παιδικὰ παιχνίδια καταλήγουν σὲ ὄργια πυροβολισμῶν καὶ οἱ κοῦκλες διάζονται. Ἴσως τὰ παιδιὰ δὲν ἔχουν συνείδηση τοῦ τί κάνουν. Ὅμως οἱ βιομηχανίες παιχνιδιῶν κάνουν χρυσὲς δουλειές, καὶ οἱ γονεῖς παρακολουθοῦν ἀδιάφοροι, ἀμέτοχοι — μέχρι νὰ γίνει τὸ παιχνίδι πραγματικὸ δράμα.

ΑΕΛΛΩ
ΑΥΡΙΟΝ
Τέτοια περιπέτεια δὲν ἔχετε ξαναδεῖ!
ΟΙ ΕΠΙΚΗΡΥΓΜΕΝΟΙ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ
μὲ τὸν ΑΝΤΟΝΥ ΣΤΕΦΕΝ
ΣΗΜΕΡΟΝ 8.45—12.45
Ἡ κωμικὴ περιπέτεια
Ο ΑΤΣΙΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΛΑΓΩΝΙΚΟ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ
ΑΠΟ 13 ΕΤΩΝ

ΑΛΑΜΠΡΑ
Ἑλληνοπάντου—Ἀγ. Τριάδος
ΑΥΡΙΟΝ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 1978
Ο ΜΠΡΟΥΣ ΛΑ·Ι· ΤΟ ΤΣΑΚΑΛΙ ΤΗΣ ΜΑΝΤΖΟΥΡΙΑΣ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ
ΣΗΜΕΡΟΝ 8.45—12.45
ΓΚΟΥΤ ΜΟΑ'Ι' ΜΠΡΟΥΣ ΛΗ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ
Μὲ τὸν γνήσιο ΜΠΡΟΥΣ ΛΗ

ΑΡΜΟΝΙΑ
ΣΗΜΕΡΟΝ 8.30—12.30
Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΕΚΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ
Ἑλληνικὴ ταινία μὲ τὸν ἄφθαστο
ΤΟΛΗ ΒΟΣΚΟΠΟΥΛΟ
τὴν ΝΟΡΑ ΒΑΛΣΑΜΗ
καὶ ΑΝΝΑ ΦΟΝΣΟΥ
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ
ΑΥΡΙΟΝ 8.30—12.30
Ὁ θρίαμβος τῆς χρονιᾶς τιτάνιο Ἡράκλειο σὲ δύναμη καὶ δράση!
Σχίζουν κυριολεκτικὰ τὴν ὀθόνη μὲ τὴν δύναμή τους
ΚΑΡΑΤΕ ΛΥΣΣΑΣΜΕΝΟ ΘΕΡΙΟ ΤΟΥ ΚΟΥΝΓΚ ΦΟΥ
πρωταγωνιστοῦν
ΜΠΡΟΥΣ ΛΗ—ΓΙΑΝΓΚ

ΚΑΜΕΛΙΑ
ΣΗΜΕΡΟΝ 8.30—12.30
Ἕνα γιγαντιαῖο ὑπὲρ θέαμα ποὺ δίνει νόημα στὴ λέξη ΚΟΛΟΣΣΟΣ!
Γκρεμίζει ἀεροπλάνα, πόλεις, τσακίζει τάνκς, αὐτοκίνητα!
Ο ΓΟΡΙΛΛΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ
ΑΥΡΙΟΝ 8.30—12.30
5 ΣΑΟΛΙΝ ΤΙΤΑΝΕΣ ΤΟΥ ΚΟΥΝΓΚ ΦΟΥ
5 ἀτσαλένιες Τίγρεις τσακίζουν μιὰ συμμορία ἀπὸ κίτρινες ὕαινες. Καράτε περιπετείας καὶ θεάματος.
Πρωταγωνιστοῦν
ΑΛΕΞΑΝΤΕΡ ΦΟΥ ΣΕΝΓΚ

ΕΡΜΗΣ
ΑΥΡΙΟΝ 8.30—12.30
Ο ΜΠΡΟΥΣ ΛΑ·Ι· ἐναντίον τοῦ λευκοῦ ταύρου Τρινιτά. Κι' οἱ δυὸ μαζὶ σὲ μιὰ ταινία θυελλώδους δράσεως,
ΜΠΡΟΥΣ ΛΑ'Ι' ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΡΙΝΙΤΑ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ ΣΙΝΕΜΑΣΚΟΠ
ΣΗΜΕΡΟΝ 8.30—12.30
Ἡ ὑπὲρ κωμωδία τῆς χρονιᾶς
ΤΖΕΡΡΥ ΛΗΟΥΙΣ
ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΓΙΑ ΚΛΑΜΑΤΑ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ

ΑΚΡΟΠΟΛ
ΑΥΡΙΟΝ
8.30—10.30—12.30
Ὁ διάσημος Γάλλος σκηνοθέτης ΠΙΕΡ ΓΚΡΑΝΙΕ ΝΤΕΦΕΡ, παρουσιάζει τοὺς ΛΙΝΟ ΒΕΝΤΟΥΡΑ ΠΑΤΡΙΚ ΝΤΕΓΟΥΕΑΡ
σὲ μιὰ γιγαντιαία ἀστυνομικὴ δημιουργία ἰλιγγιώδους δράσεως
Ο ΣΚΛΗΡΟΣ ΤΗΜΩΡΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΚΟΣΜΟΥ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ 1978
ΣΗΜΕΡΟΝ
8.30—10.30—12.30
ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΗΣ ΚΑΛΑΝΔΡΑΣ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ
ΣΟΦΙΑ ΛΩΡΕΝ
ΜΠΑΡΤ ΛΑΝΓΚΑΣΤΕΡ
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ
ΑΠΟ 13 ΕΤΩΝ

ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ
ΑΥΡΙΟΝ 8.30—12.30
Ο ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ ΦΕΛΛΙΝΙ
ΡΟΖΕ ΒΑΝΤΙΜ
ΛΟΥΙΣ ΜΑΛ
παρουσιάζουν τὸν
ΑΛΑΙΝ ΝΤΕΛΟΝ
ΤΖΕΗΝ ΦΟΝΤΑ
ΜΠΡΙΖΙΤ ΜΠΑΡΝΤΟ
ΤΕΡΕΝΣ ΣΤΑΜΠ
ΠΗΤΕΡ ΦΟΝΤΑ
ΤΖΑΙΗΜΣ ΡΟΜΠΕΡΣΟΝ
στὴν ταινία σταθμὸ τοῦ ΕΝΤΓΚΑΡ ΑΛΑΝ ΠΟΕ
ΣΤΟΝ ΙΛΙΓΓΟ ΤΗΣ ΑΚΟΛΑΣΙΑΣ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ
ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ
ΣΗΜΕΡΟΝ 8.30—12.30
2 ΤΡΕΛΛΟΙ ΤΡΕΛΛΟΙ ΙΕΡΑ ΠΟΣΤΟΛΟΙ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ
ΤΕΡΕΝΣ ΧΙΛΛ
ΜΠΑΝΤ ΣΠΕΝΣΕΡ
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ

ΧΑΡΙΣ ΣΤΑ ΠΕΤΡΟΔΟΛΛΑΡΙΑ

Ἐλντοράντο τῶν τεχνικῶν ἔγιναν οἱ ἀραβικὲς χῶρες

Οἱ σεΐχηδες δὲν τσιγγουνεύονται, ὅταν ἀποφασίζουν ἔργα

ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΜΕ ΑΝΑΜΜΕΝΑ ΤΖΑΚΙΑ ΚΑΙ AIR-CONDITION

ΜΙΛΑΝΟ, (Ἰδιαιτ. Ὑπηρ.). Τὰ χρήματα, ποὺ κερδίζουν ἀπὸ τὴν πώληση τοῦ πετρελαίου, ἔδωσαν στοὺς Ἄραβες μιὰ μνημειοαρχιτεκτονικὴ μέθη, ποὺ τοὺς κάνει νὰ μεταμορφώνουν τὶς χῶρες τους σὲ τεράστια ἐργοτάξια. Ἀκόμη καὶ οἱ εἰδικευμένοι ἐργάτες στρατολογοῦνται στὴν Εὐρώπη. Καινούργιες συνοικίες παραμένουν ἀκατοίκητες γιατὶ οἱ νομάδες δὲν θέλουν νὰ ἐγκαταλείψουν τὶς σκηνές τους, ἐνῶ οἱ σεΐχηδες ἔχουν σὰν πρότυπο τὰ σπίτια ἐπιστημονικῆς φαντασίας ποὺ βλέπουν στὰ ἔργα τοῦ Τζέημς Μπόντ.

Σχετικὰ ὁ ἀνταποκριτὴς τῆς ἐφημερίδος «Κορριέρε Ντέλλα Σέρα», Ρικάρντο Βεργκάνι, γράφει:

«Ὄχι, δὲν εἶναι εὔκολο νὰ δουλέψει κανεὶς ἐκεῖ κάτω. Σκεφτεῖτε ὅτι ὑπάρχει ἕνας φημισμένος ἀρχιτέκτονας ὁ Ὄττο Φράϋ, ποὺ σχεδίασε τὴν πάνινη στέγη τοῦ ὀλυμπιακοῦ σταδίου τοῦ Μονάχου, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε μερικὲς δουλειὲς στὴν Μέκκα. Ὅμως στὴν Μέκκα κανένας ἄπιστος δὲν μπορεῖ νὰ βάλει τὸ πόδι του καὶ γι' αὐτὸ ὁ Ὄττο Φράϋ κατευθύνει τὶς ἐργασίες ἀπὸ μακριὰ μὲ ἕνα σύστημα τηλεοράσεων ἐσωτερικοῦ κυκλώματος. Ἕνας ἄλλος Ἀμερικανὸς ἀρχιτέκτονας, γιὰ νὰ ἀποφύγει αὐτὸ τὸ ἐμπόδιο, ἔγινε μουσουλμάνος, ἔτσι ὥστε, τώρα μπαινοβγαίνει στὴν ἱερὴ πόλη χωρὶς προβλήματα. Ψυθιρίζει μερικοὺς στίχους τοῦ Κορανίου καὶ βγάζει λεφτὰ μὲ τὴ σέσουλα. Γιὰ τὸν παρά—λέει—ἀξίζει τὸν κόπο νὰ πάει κανεὶς καὶ σέ τζαμί».

»Τὸ χρυσωρυχεῖο γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀρχιτέκτονες, τοὺς μηχανικούς, τοὺς τεχνικοὺς εἶναι βασικὰ ἕνα: ἡ Σαουδικὴ Ἀραβία. Τὰ χρήματα προέρχονται ἀπὸ τὴν πώληση τοῦ πετρελαίου, καὶ μέθυσαν τοὺς Σαουδάραβας, ποὺ μεταμορφώνουν τὴν ἔρημη χώρα τους σὲ τεράστιο ἐργοτάξιο. Καὶ πλάϊ στὴν Σαουδικὴ Ἀραβία ἀκολουθεῖ τὸ Κουβέϊτ, τὰ Ἐμιράτα τοῦ κόλπου, τὸ Ἰράν καί, ἂν καὶ σὲ μικρότερη κλίμακα, ἡ Λιβύη καὶ ἡ Τυνησία.

»Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι οἱ Ἄραβες ἀποφασίζουν π.χ. νὰ χτίσουν ἕνα τζαμί. Ὅμως τὸ θέλουν ἀμέσως, σήμερα ἡ παραγγελία καὶ αὔριο τὸ τζαμὶ νὰ εἶναι ἕτοιμο. Εἶναι δύσκολο νὰ τοὺς ἐξηγήσει κανεὶς ὅτι χρειάζεται χρόνος. Καμμιὰ φορὰ εἶναι ἀνυπόμονοι σὰν παιδιά. Ἕνας σεΐχης μᾶς φωνάζει καὶ μᾶς δείχνει τὴν βίλλα του, μιὰ μεγάλη κυκλικὴ βίλλα. Θέλει νὰ τοῦ τὴν διακοσμήσουμε. Ἐμεῖς, μπροστὰ σέ ἐκεῖνον τὸν κύλινδρο τὴν ὕπαρξη τοῦ ὁποίου δὲν μποροῦμε νὰ ἐξηγήσουμε, μένουμε ἀμήχανοι. Βέβαια —λέμε —ἂν τὸ σπίτι, ἦταν τετραγωνισμένο τὰ πράγματα θὰ ἦσαν πιὸ ἁπλᾶ. Στὸ ἄψε—σβῆσε μετὰ μιὰ ἑβδομάδα, ὁ σεΐχης γκρέμισε τὸν κύλινδρο, ποὺ θὰ πρέπει νὰ τοῦ εἶχε κοστίσει τουλάχιστον 25 ἑκατομμύρια δραχμές καὶ ἀπαίτησε ἀπὸ μᾶς νὰ τὸν ἀντικαταστήσουμε ὅσο τὸ δυνατὸ πιὸ γρήγορα γίνεται, μὲ ἕνα τετραγωνισμένο σπίτι. Λοιπόν, πότε θὰ μπορέσω νὰ μπῶ μέσα, ρωτοῦσε συνέχεια...».

«Ἡ Φράνκα Ἔλγκ καὶ ὁ Ἀντόνιο Πίβα τοῦ γραφείου μελετῶν Ἀλμπίνι σχεδίασαν τὴν ἀνακαίνιση τοῦ ἀστικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ κέντρου τοῦ Ριάντ. «Τὸ Ριάντ, μέσα σὲ λίγα χρόνια μεταμορφώθηκε ἀπὸ μεσαιωνικὴ πόλη σὲ μία παράλογη πολιτεία, κτισμένη ἀπὸ τσιμέντο καὶ γυαλί. Ὅλα τὰ χτίσματα ἔχουν γίνει μὲ κριτήρια ποὺ σηκώνουν πολὺ συζήτηση. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ παράδοση τοῦ ἀραβικοῦ κόσμου δὲν ἔγινε σεβαστή. Κάποτε τὰ σπίτια, ποὺ ἦταν φτιαγμένα μὲ πλίθρες ἀπὸ λάσπη καὶ ἄχυρα, τὰ ἔβρεχαν ὅταν ἡ ζέστη ἦταν ἀνυπόφορη γιὰ νὰ δώσουν λίγη δροσιὰ στοὺς ἐνοίκους. Τώρα τὸ γυαλὶ καὶ τὸ ἀλουμίνιο μετατρέπουν τὰ σπίτια καὶ τὰ γραφεῖα σὲ πραγματικοὺς φούρνους. Εὐτυχῶς ὑπάρχει ὁ κλιματισμός. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἔβαλαν τὰ δυνατά τους καὶ ἐπέβαλαν τὶς δικές τους ἰδέες σ' αὐτὸν τὸν τομέα».

»Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ χειρότερα. Οἱ Ἄραβες δὲν ἔχουν τίποτε, ὅλα πρέπει νὰ τὰ ἀγοράσουν σέ ψηλές τιμές, ἀπὸ τὶς βρύσες μέχρι τὶς κλειδαριές καὶ τὶς κουζίνες. Ὁ τζίρος ποὺ γίνεται σὲ αὐτὰ τὰ εἴδη ἀνέρχεται σὲ ἀστρονομικὰ ποσά. Σέ ἕνα ἄλλο ἀρχιτεκτονικὸ γραφεῖο μᾶς εἶπαν: «Αὐτοὶ ποὺ δίνουν παραγγελίες γιὰ δουλειὰ εἶναι στὴν οὐσία ἀόρατοι. Οἱ πελάτες μας εἶναι ἑταιρίες ποὺ ἔχουν τὴν ἕδρα τους στὴν Ἑλβετία ἢ τὴν Γερμανία. Ἐμεῖς προμηθεύουμε τὰ σχέδια, ἂς ποῦμε σὲ μιὰ Τράπεζα, ἀλλὰ μετὰ χρειάζονται ἑκατοντάδες ἄτομα, εἰδικοὶ ἐγκαταστάσεων, φωτισμοῦ κ.λ.π., ποὺ πρέπει νὰ συμπληρώσουν τὸ ἔργο. Οἱ Ἄραβες δὲν ἔχουν τεχνικὰ στελέχη, δὲν ἔχουν κὰν εἰδικευμένους ἐργάτες. Ὅλοι οἱ εἰδικευμένοι ἐργάτες στρατολογοῦνται στὴν Εὐρώπη, κυρίως στὴν Ἰταλία καὶ εἶναι ἠλεκτρολόγοι, ξυλουργοί, πλακατζῆδες, ὑδραυλικοί. Καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση τὸ κύκλωμα, εἶναι περίεργο. Ὁ ἐργάτης ἀναλαμβάνει τὴν δουλειὰ στὴν Ἰταλία, ὑπογράφει τὴν σύμβαση στὸ Μπορντὼ καὶ πληρώνεται σέ γαλλικὰ φράγκα. Μετὰ ἀπὸ ἕξη μῆνες δουλειὰ γυρίζει στὸ σπίτι σὲ μιὰ μικρὴ περιουσία».

«Χρειάστηκε νὰ δώσουμε ὁλόκληρες μάχες — μᾶς διαβεβαιώνουν οἱ ἀρχιτέκτονες Τσέβαρε Κα ζάπι καὶ Ἐμμανουέλε Πόντσιο τοῦ γραφείου NT A. — ὅταν μᾶς ζήτησαν νὰ κάνουμε τὰ σχέδια ἑνὸς μεγάλου ξενοδοχείου στὴν Τζέντα, ξενοδοχείου ποὺ ἀνῆκε στὶς ἐπιχειρήσεις Μεριντιέν. Τὸ κακὸ τους γοῦστο ἦταν ἀνεκδιήγητο. Ἀκόμη καὶ οἱ ἴδιοι οἱ Γάλλοι ποὺ θὰ διηύθυναν τὸ ξενοδοχεῖο — δέκα χιλιάδες δραχμὲς τὴν βραδυὰ γιὰ ἕνα ἄτομο —ἤθελαν π.χ. νὰ βάλουμε μπροστὰ στὴν Ἰταλικὴ πιτσαρία μιὰ βενετσιάνικη γόνδολα. Βέβαια καμιὰ φορὰ οἱ Ἄραβες εἶναι πιὸ ἔξυπνοι. Τί σημαίνει, σᾶς παρακαλῶ νἄχει κανεὶς ἕνα μπὰρ ἐλβετικοῦ τύπου σέ στὺλ Ἐνγκαντίνα μέ ρολόγια κούκους στὴν καρδιὰ τῆς Ἀραβίας;»

ΤΑ ΠΕΤΡΟΔΟΛΛΑΡΙΑ ΠΟΛΟΣ ΕΛΞΕΩΣ

»Τὰ λεφτά, ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὸ πετρέλαιο, λέει ἕνας ἄλλος, Ἰταλὸς ἐπαγγελματίας, προσελκύουν ἀρχιτέκτονες ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο. Οἱ Ἄραβες μένουν μαγεμένοι ἀπὸ τὰ μελλοντολογικὰ σχέδια καὶ βλέπουν τὴν ἀρχιτεκτονικὴ σὰν σκηνικὸ διαστημικῶν πόλεων. Ἕνας Ἀμερικανὸς πρότεινε σὲ μία πόλη τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας νὰ κατασκευαστοῦν λοφίσκοι, ποὺ νὰ φωτίζονται ἐσωτερικὰ ἀπὸ προβολεῖς καὶ λοφίσκοι φωσφορίζοντες. Ἡ ἰδέα κ